

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

TÜRKÇE DERSİ

(1-8. SINIFLAR)

ÖĞRETİM PROGRAMI

ANKARA 2015

Handwritten signature in blue ink

İÇİNDEKİLER

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	3
PROGRAMIN TEMEL YAKLAŞIMI	4
PROGRAMIN GENEL AMACI	5
PROGRAMIN YAPISI	5
ÖĞRENME ALANLARI	6
DERS VE ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTABINA ALINACAK METİNLERİN NİTELİKLERİ	8
İLK OKUMA YAZMA SÜRECİ	10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	13
TÜRKÇE DERSİ 1. SINIF KAZANIMLARI	16
TÜRKÇE DERSİ 2. SINIF KAZANIMLARI	18
TÜRKÇE DERSİ 3. SINIF KAZANIMLARI	20
TÜRKÇE DERSİ 4. SINIF KAZANIMLARI	23
TÜRKÇE DERSİ 5. SINIF KAZANIMLARI	26
TÜRKÇE DERSİ 6. SINIF KAZANIMLARI	29
TÜRKÇE DERSİ 7. SINIF KAZANIMLARI	32
TÜRKÇE DERSİ 8. SINIF KAZANIMLARI	36
TÜRKÇE DERSİ 1-8. SINIFLAR KAZANIMLAR TABLOSU	39

TABLolar

Tablo 1. Sınıf Düzeyine Göre Temalar ve Konu Örnekleri	9
Tablo 2. Sınıf Düzeylerine Göre Ders Kitaplarında Yer Alacak Okuma ve Dinleme Metinlerinin Türleri ve Dağılımı	9

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Türkçe Dersi (1-8.Sınıflar) Öğretim Programı, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri sözlü iletişim, okuma ve yazma ile ilgili dil becerilerini ve zihinsel becerileri kazanmaları, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı; dil becerilerinin ve yeterliliklerinin geliştirilmesini, diğer tüm alanlarda öğrenme, kişisel ve sosyal gelişme ile mesleki becerileri edinmenin ön şartı olarak kabul etmektedir. Bu temel kabulden hareketle Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın vizyonu;

1. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan,
2. Kendini ifade eden, iletişim kuran, iş birliği yapan, girişimcilik ve sorun çözme kapasitesi gelişmiş,
3. Bilimsel düşünen, anlayan, araştıran, inceleyen, eleştiren, sorgulayan ve yorumlayan,
4. Haklarını ve sorumluluklarını bilen, öz güveni yüksek, çevresiyle uyumlu, görüş ve tezlerini gerekçe ve kanıtlarla destekleyerek yazılı ve sözlü olarak ifade edebilen,
5. Okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilen, sentezleyebilen, okuma ve öğrenmeden zevk alan,
6. Bilgi teknolojilerini güvenli bir şekilde kullanarak bilgi edinme, oluşturma ve paylaşma becerileri gelişmiş

bireyler yetiştirmektir.

Öğrencilerin zihinsel becerilerini geliştirme, iletişim kurma, duygu ve düşüncelerini ifade etme, bilgi edinmelerinde dilin yeri çok önemlidir. Dil ve zihinsel becerilerinin gelişimi; öğrencilerin olayları sorgulama, çok yönlü düşünme, değerlendirme, karar verme, sosyalleşme ve mesleki gelişim süreçlerini kolaylaştırmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren dil ve zihinsel becerilerini geliştirmek gerekmektedir. Sözlü iletişim, okuma ve yazma öğrenme alanlarındaki beceriler birbiriyle ilişkili ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Konuşma ve dinleme becerileri sözlü iletişim öğrenme alanı içinde işlenmektedir. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Örneğin okuma alanındaki "T6.2.14. Bilgilendirici metinlerde gerekçelerle ve kanıtlarla desteklenmiş görüşleri, gerekçelerle ve kanıtlarla desteklenmeyen görüşlerden ayırt eder." kazanımı ile "T7.2.14. Bilgilendirici metinde sunulan gerekçeleri ve kanıtları değerlendirir." kazanımı ve yazma alanındaki "T7.3.4.6. Görüşlerini destekleyen gerekçe/kanıtlar yanında, karşıt gerekçe/kanıtları da belirler ve bunlara atıfta bulunur." kazanımı birbirinden bağımsız olarak işlenemez. Bu durumda yazma alanındaki "T7.3.4.6." kazanımının gerçekleştirilmesi için öncelikle okuma alanındaki "T6.2.14." ve "T7.2.14." kazanımlarının gerçekleştirilmesi gerekir. Öğretim programının kendi yapısı içindeki bu örüntü uygulayıcılar tarafından dikkatle izlenmelidir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Türkçe öğretiminin yanında; düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, değerlendirme gibi zihinsel becerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar kazanımların yapısı ve hiyerarşisi, öğrencilerin "sözlü iletişim", "okuma" ve "yazma" alanlarında temel becerileri kazanmaları ile birlikte üst düzey bilişsel becerileri geliştirecek şekilde düzenlenmiştir. Örneğin ilköğretimin ilk yıllarında sözlü iletişim alanında konu dışına çıkmadan, önceden belirlenmiş kurallara uyarak konuşma beklenirken sonraki yıllarda topluluk önünde konuşmalar veya sunumlar için hazırlık yapma, konuşmasını hazırlamak için okuduklarına atıf yapma, konuşma/tartışma içinde ana fikri belirleme, sorgulama, konuyu özetleme gibi sarmal bir şekilde ilerleyen bir kazanım hiyerarşisi oluşturulmuştur.

PROGRAMIN TEMEL YAKLAŞIMI

Türkçe Dersi Öğretim Programı ile basılı ve elektronik ortamlarda dinlediklerini ve okuduklarını anlayan, kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade eden; eleştirel, yansıtıcı ve yaratıcı düşünen, millî, manevî ve evrensel değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Program; öğrencinin birikim, beceri ve gelişimini göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup bütün kazanımlar sürekli gelişme ve ilerleme gösteren bir yapı içinde tasarlanmıştır. Programda öğrenme alanları, 1. sınıftan 8. sınıfa kadar bir bütün olarak düşünülmüştür. Program, öğrencilerin dilin zenginliklerini tecrübe ederek dil becerilerini geliştirmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Program; öğrencilerin "sözlü iletişim", "okuma" ve "yazma" öğrenme alanlarındaki kazanımlarla farklı türlerden metinler üzerinde çalışmalar yaparak anlama, anlamlandırma, değerlendirme ve sentezleme becerilerini geliştirmeye odaklanmıştır.

Programda öğrenme alanları "Sözlü İletişim", "Okuma" ve "Yazma" olmak üzere üç ana başlık altında düzenlenmiştir. Bu programda dil bilgisi ile ilgili kazanımlar öğrenme alanları içinde sınıf seviyesine uygunluk gözetilerek 1. sınıftan 8. sınıfa kadar aşamalı olarak yapılandırılmıştır. Bu yaklaşımla dil bilgisi konularının ezberlenmesi yerine sezdirme ve uygulama yoluyla öğretilmesi amaçlanmıştır. Dil bilgisi, öğrenme alanlarıyla ilişkilendirilerek metin bağlamı içerisinde ele alınmalıdır.

Programda yöntem, teknik ve stratejiler kazanımlara götüren birer araç olarak değerlendirilmiştir. Öğretmenlerden, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için öğrenme ortamlarında yöntem, teknik, strateji öğretimine ve bunların kullanılmasına yönelik olarak gerekli yönlendirmeleri yapmaları beklenir. Dersin işlenişi sırasında bazı konuşma, dinleme, okuma ve yazma etkinlikleri özel bir hazırlık gerektirmeyen bazı etkinlikler; öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve duyuşsal olarak hazırlık yapmalarını, etkinliğin amacını belirlemelerini, etkinlik için gerektiğinde teknolojiye de yararlanarak ön bilgiler edinmelerini ve notlar olarak taslaklar oluşturmalarını gerektirebilir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda:

1. Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel ve yaratıcı düşünme, iletişim, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik ve karar verme gibi temel becerilere yer verilmiştir.
2. Düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel beceriler ön plana çıkarılmıştır.
3. Okuma ve yazma kazanımları metin içi, metin dışı ve metinler arası okuma yoluyla anlam oluşturmayı sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır.
4. Öğrencilerin yaş, düzey, dil ve zihin gelişimleri göz önünde bulundurularak dil bilgisi, yazım kuralları, okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerileri ile ilgili kazanımlar artan bir yoğunluk ve derinlik içinde yapılandırılmıştır.
5. Tematik yaklaşım esas alınmış ve sınıf seviyeleri itibarıyla temalar belirlenmiştir.
6. İlk okuma-yazma öğretiminde "ses temelli cümle yöntemi" benimsenmiştir.
7. Yazı öğretimine birinci sınıftan itibaren bitişik eğik yazıyla başlanması ve bütün yazı çalışmalarının bitişik eğik yazı harfleriyle yapılması ve bütün sınıf seviyelerinde sürdürülmesi benimsenmiştir.

PROGRAMIN GENEL AMACI

Türkçe öğretiminin amacı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk millî eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda öğrencilerin;

1. Sözlü iletişim, okuma ve yazma becerilerini geliştirmek,
2. Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını sağlamak,
3. Düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, yorumlama, analiz-sentez yapma ve değerlendirme becerilerini geliştirmek,
4. Okuduğu, dinlediği ve izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarını; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerini sağlamak,
5. Okuma ve yazma sevgisi ile alışkanlığını kazanmalarını sağlamak,
6. Duygu ve düşünceleri ile bir konudaki görüşlerini veya tezini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerini sağlamak,
7. Bilimsel, yapıcı, eleştirel ve yaratıcı düşünme, kendini ifade etme, iletişim kurma, iş birliği yapma, problem çözme ve girişimcilik gibi temel becerilerini geliştirmek,
8. Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerini geliştirmek,
9. Basılı materyaller ile çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerini geliştirmek,
10. Çoklu medya ortamlarında aktarılanları sorgulamalarını sağlamak,
11. Kişisel, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmelerini sağlamak,
12. Millî, manevî, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal, estetik ve sanatsal değerlere önem vermelerini sağlamak; millî duygu ve düşüncelerini güçlendirmek,
13. Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla millî ve evrensel değerleri tanımalarını sağlamaktır.

PROGRAMIN YAPISI

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme alanları (1) Sözlü İletişim, (2) Okuma, (3) Yazma olmak üzere üç ana başlık altında düzenlenmiştir. Programın okunmasında "T" Türkçe dersini, T harfi ile birleşik yazılan ilk sayı sınıf seviyesini, ikinci sayı öğrenme alanı numarasını ve üçüncü sayı öğrenme alanı içindeki kazanım numarasını/sirasını; bir kazanım ile ilişkili alt kazanımların belirlendiği durumlarda ise kazanım numarasından sonra gelen dördüncü sayı, alt kazanım numarasını/sirasını göstermektedir. Kazanım ve alt kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Ders ve sınıf kodu	Öğrenme alanı No.	Kazanım No.	Kazanım ifadesi	Kazanım açıklaması
--------------------	-------------------	-------------	-----------------	--------------------

T7.1.10. Dinlediği konuşmada öne sürülen düşüncelerin gerekçelerini ve kanıtlarını belirler.

Öne sürdüğü düşüncelerle ilgili verileri, destekleyici bilgileri, gerekçeleri, kanıtları ve örnekleri kullanarak görüşlerini tutarlı bir şekilde ifade etmesi sağlanır.

Ders ve sınıf kodu	Öğrenme alanı No.	Kazanım No.	Alt kazanım No.	Alt kazanım ifadesi
--------------------	-------------------	-------------	-----------------	---------------------

T7.3.1.5. Anlatımı zenginleştirmek için anlatım yöntemlerinden/türlerinden yararlanır.

ÖĞRENME ALANLARI

Sözlü İletişim

Konuşma; bireyin sosyal hayatında iletişim kurmasını, bilgi ve birikimlerini paylaşmasını, duygu, düşünce, hayal ve gözlemlerini ifade etmesini sağlar. Programda, konuşma becerisinin geliştirilmesiyle; öğrencilerin, Türkçenin estetik zevkine vararak ve zengin söz varlığından faydalanarak kendilerini doğru ve rahat ifade edebilmeleri, sosyal hayatta karşılaşacakları sorunları konuşarak çözebilmeleri, yorumlayıp değerlendirebilmeleri amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla sözlü iletişim öğrenme alanında birikimlerden, çeşitli görsel ve işitsel materyallerden yararlanma, düşüncelerini mantık akışı ve bütünlük içinde sunma, karşılaştırma yapma, sebep-sonuç ilişkisi kurma, sınıflandırma, değerlendirme, özetleme gibi anlamayı ve zihinsel becerileri geliştirici kazanımlar oluşturulmuştur.

Sözlü iletişim öğrenme alanı, öğrencilerin çevreleriyle iletişim kurmaları, iş birliği yapmaları, ortak karar vermeleri ve karşılaştıkları sorunları çözmeleri açısından da önemlidir. Bu nedenle öğretmenin konuşma etkinliklerinde öğrencilerin her birinin ayrı ayrı söz almalarını sağlayarak onları bu çalışmalara katması gerekmektedir. Hayatın her alanında doğru, güzel, etkili konuşan ve konuşulanları doğru anlayıp yorumlayan bireylerin yetiştirilmesi, onların diğer dil becerilerinde de başarılı olmalarına bağlıdır. Bu nedenle sözlü iletişim öğrenme alanının okuma ve yazma öğrenme alanlarıyla desteklenmesi gerekmektedir.

Sınıf içinde konuşma veya tartışmalarda konuşma ve dinleme ile ilgili temel kurallara uyma, gerektiğinde ön hazırlıkların yapılması gibi konularda öğretmenlerin yeterli açıklamalarda bulunması ve yönlendirme yapması beklenir. Öğrencilerin zihinsel olarak hazırlanması ve yoğunlaşmasını sağlamak amacıyla çeşitli sorular sorulabilir. Öğrencilerin dinlediklerini iyi anlaması ve zihninde yapılandırması, dinleme sürecinin en önemli aşamalarıdır. Bu aşamalara gereken önem verilmeli ve çeşitli çalışmalar yapılmalıdır. Bu amaçla öğrencilere dinlediklerini zihninde canlandırma, dinlediklerinin konusunu, ana fikrini belirleme, dinlediklerinden hareketle ilişki kurma, çıkarımlar yapma, sonucu tahmin etme, dinlediklerini sınıflama, sorgulama, özetleme, değerlendirme ve arkadaşlarıyla paylaşma gibi etkinlikler yaptırılabilir. Bu etkinlikler öğrencilerin dinleme ve zihinsel becerilerini geliştirmede etkili rol oynar.

Sözlü iletişim öğrenme alanında kazanımların işlenişinde öğretmenin yönlendirme ve desteği ile gerektiğinde tekrar dinleme, beyin fırtınası, 5N1K, empati kurma, hikâyeleştirme, bilmediği kelimeleri sorma, görsellerden yararlanma, not alma, sonucu tahmin etme gibi yöntem teknik ve stratejiler kullanılır. Öğrencilerin bu stratejileri kullanma becerileri geliştirilmelidir. Yöntem teknik ve stratejilerin kullanımında sınıf seviyesi gözetilmelidir. Örneğin 1. sınıfta tekrar dinleme, 5N1K, zihinde canlandırma, sonucu tahmin etme gibi yöntem teknik ve stratejiler kullanılırken 2. sınıfta tekrar dinleme, 5N1K, empati kurma, hikâyeleştirme, bilmediği kelimeleri sorma; 3. sınıfta gerektiğinde tekrar dinleme, beyin fırtınası, 5N1K, empati kurma, hikâyeleştirme, bilmediği kelimeleri sorma, canlandırma, sonucu tahmin etme; 4.sınıfta gerektiğinde tekrar dinleme, beyin fırtınası, 5N1K, empati kurma, hikâyeleştirme, bilmediği kelimeleri sorma, görsellerden yararlanma, not alma, sonucu tahmin etme gibi yöntem teknik ve stratejiler kullanılabilir. Benzer şekilde 5-8. sınıflar düzeyinde de uygun yöntem, teknik ve stratejiler kullanılabilir.

Okuma

Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar. Dolayısıyla bu beceri; öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma ve eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine alır. Programda okuma öğrenme alanıyla öğrencilerin yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip dönemin zihniyetini, kültürel, ekonomik, sanatsal, siyasi, ahlaki vb. değerleri nasıl yansıttığının farkında olarak okumayı bir alışkanlık hâline getirmeleri amaçlanmıştır.

Programda yer alan okuma öğrenme alanında; metinlerin anlaşılması ve çözümlenmesi, anlamlandırılması, okunan metinlerin değerlendirilmesi ve okumanın bir alışkanlık hâline dönüştürülmesine yönelik çeşitli kazanımlara yer verilmiştir. Okuma öğrenme alanındaki kazanımlar anlama, akıcı okuma ve söz varlığı olmak üzere üç alt grupta yapılandırılmıştır.

Yukarıda sözlü iletişim öğrenme alanı için belirtildiği şekilde, okuma öğrenme alanında da kazanımların işlenişinde öğretmenin yönlendirme ve desteği ile sınıf düzeyine uygun yöntem teknik ve stratejiler kullanılabilir.

Yazma

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yazma becerisinin geliştirilmesiyle; öğrencilerin duygu, düşünce, hayal, tasarı ve izlenimleri ile bir konuda görüşlerini ve tezlerini dilin imkânlarından yararlanarak yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı kendini ifade etmede bir alışkanlığa dönüştürmeleri ve yazma yeteneği olanların bu becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Uzun bir süreç isteyen yazma becerisinin kazanılması ve istenen amaçlara ulaşılması, ancak çeşitli ve özendirici yazma uygulamalarıyla mümkün olabilir.

Yazma becerisinin bilgi, birikim ve dili etkili kullanmayı gerektirdiği göz önüne alınarak bu sürecin konuşma ve dinleme, okuma ile ilgili çalışmalarla bütünleştirilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir. Hikâye, roman, şiir gibi türlerde ürün vermek, bireysel yetenek ve yaratıcılık gerektirse de öğrencilerin duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerini doğru, açık, anlaşılır ve yazma kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazma tekniğine uygun bilgi ve beceriler kazandırılarak sağlanabilir. Bu düşünceden hareketle programda yazmayla ilgili olarak yazma kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türlerde metinler yazma, kendi yazdıklarını değerlendirme, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma, yazım ve noktalama kurallarını kavrama ve uygulama ile ilgili amaçlara yönelik kazanımlar yer almaktadır. Öğretmen, farklı yöntemlere uygun etkinliklerle yazmayı öğrenciler açısından zevkli hâle getirerek yazma alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olmalı, öğrencilerin hangi türlerde yazmaya yetenekli olduğunu belirleyerek onları başarılı olduğu türlerde yazmaya yönlendirmelidir.

Yazma çalışmalarının istenen amaçlara ulaşabilmesi için yazma çalışmalarının öğrenci tarafından gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi gerekir. Öğrenci yazdıklarını gözden geçirerek anlam bütünlüğünü bozan ifadeler, yazım ve noktalama hataları, anlatım akışında ve iç tutarlılığında uyumsuzluklar varsa bunları belirler, düzeltir ve metni yeniden yazar veya düzenler. Ortaokul yıllarında öğrencilerin kendi çalışmalarını gözden geçirme yanında, akranlarının yazma çalışmalarını da öğretmen tarafından belirlenen kurallar ve ölçütler çerçevesinde inceleyerek yapıcı eleştiri ve öneriler geliştirebilir.

Yazma öğrenme alanında "süreç temelli yazma modeli" esas alınmıştır. Yazma kazanımları, birbiriyle ilişkili birçok becerinin art arda kullanılmasıyla gerçekleşen bir süreç şeklinde tasarlanmıştır. Hazırlıktan başlayıp paylaşmaya/yayımlamaya uzanan süreç, birkaç haftayı bulabileceği gibi daha uzun zaman da alabilir. Önemli olan, öğrenciye "süreç temelli yazma"nın aşamalarıyla ilgili beceriler kazandırmaktır.

DERS VE ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTABINA ALINACAK METİNLERİN NİTELİKLERİ

Türkçe ders ve öğretmen kılavuz kitabına alınacak metinlerin aşağıdaki nitelikleri sağlaması gerekir:

1. Metinler, dersin amaç ve kazanımlarını gerçekleştirecek özelliklere sahip olmalıdır.
2. Metinler, öğrencilerin sınıf düzeylerine ve yaş seviyelerine uygun olmalıdır.
3. Metinler, öğrencilerin ruh dünyalarını olumsuz yönde etkileyecek nitelikte olmamalıdır.
4. Metinde geçen, yazarın ve dönemin özellikli söyleyişinde, imlasında değişiklik yapılmamalı; açıklama gereken yerlerde parantez içi ifadeler veya dipnotlar kullanılmalıdır. Türkçenin dönemsel ve tarihî değişimini gösteren "Oturmağa geldim.", "Özür dilemekliğim icap eder.", "Farkında olmıyarak çarptım.", "Haluk'un Veda'nı okuyorum." gibi özellikli söyleyişler ve yazımlar orijinal metindeki hâliyle muhafaza edilmelidir.
5. Alanda yaygın olarak kabul görmüş yazar ve eserlerden edebî değer taşıyan metinler alınmalıdır. Seçilen metinler ikincil aktarımlar yerine yazarının eserinden alınmalıdır. Ayrıca "Bu kitap için yazılmıştır." ifadesini içeren metinler kullanılmamalıdır.
6. Bir sınıf seviyesi için seçilen bir metin, başka bir sınıf için kullanılmamalıdır.
7. Dünya edebiyatından seçilen metinler, doğru ve nitelikli çevirilerden alınmalıdır.
8. Seçilen metinler, öğrencilerin duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirecek; bilgi, beceri, dil ve estetik zevk düzeylerini geliştirecek nitelikte olmalıdır.
9. Bir sınıfta aynı sanatçıdan, farklı türlerde olmak koşuluyla en fazla iki metin alınabilir.
10. Roman, tiyatro, destan gibi türlerin tamamı kitaba alınamayacağı için bu eserlerin en uygun kısmı veya kısımları kazanımlar da dikkate alınarak seçilmelidir. Metnin başında eserin seçilen bölümüne kadarki kısa özeti verilmeli, seçilen metnin eserin hangi bölümünden alındığına dair kısa bir açıklama yapılmalıdır. Seçilen metnin arkasından eserin sonraki bölümlerinin özeti verilmelidir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda temalar ve hangi temanın hangi sınıf seviyesinde işleneceği aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

M. T. K. M.

Tablo 1. Sınıf Düzeyine Göre Temalar ve Konu Örnekleri

Sınıf		1	2	3	4	5	6	7	8
Ders Saatleri		(10)	(10)	(8)	(8)	(6)	(6)	(5)	(5)
Tema	Konu Örnekleri								
Biz ve Değerlerimiz	Aile, büyüklerimiz, insan ilişkileri, dostluk, vefa, sadakat, merhamet, saygı, sevgi, paylaşma, dayanışma, yardımlaşma, arkadaşlık, sözünde durma, çalışkanlık, dürüstlük vb.	X	X	X	X	X	X	X	X
Dünya ve Çevre	Çevre, doğa, doğal afetler, bitkiler, hayvanlar, evren, zaman bilinci, mevsimler, gece, gündüz vb.	X	X	X	X	X	X	X	X
Millî Kültürümüz	Yurdumuz, özellikli şehirler, yerler, kültürel, tarihî vb. önemli mekânlar, geleneksel sporlar, gelenekler, dinî bayramlar, vatan, bayrak, millî bayramlar, tarihî şahsiyetler vb.	X	X	X	X	X	X	X	X
Millî Mücadele ve Atatürk	Millî mücadele, kahramanlık, cesaret, fedakârlık, Çanakkale vb.	X	X	X	X	X	X	X	X
Vatandaşlık Bilinci	Eşitlik, özgürlük, sorumluluk, görev bilinci, adalet, hukukun üstünlüğü, çalışma, üretme, paylaşma, emeğin değeri, vergi bilinci, tüketici bilinci vb.	X	X	X	X	X	X	X	X
Sağlık, Spor ve Oyun	Temizlik, beslenme, ilk yardım, hastalıklardan korunma, ilaç kullanımı, spor, spor kültürü, dinlenme, eğlenme, oyun, geleneksel çocuk oyunları, bilgisayar oyunları vb.	X	X	X	X	X	X	X	X
Sanat ve Toplum	Sanat, estetik, insan ve toplum, müzik, resim, tiyatro, mimari eserler, sinema vb.					X	X	X	X
Bilim ve Teknoloji	Teknoloji, ulaşım, iletişim, haberleşme, sosyal medya, merak duygusu, keşif ve icatlar vb.	X	X	X	X	X	X	X	X

Tablo 2. Sınıf Düzeylerine Göre Ders Kitaplarında Yer Alacak Okuma ve Dinleme Metinlerinin Türleri ve Dağılımı

Metin Türleri	1.Sınıf		2.Sınıf		3-4.Sınıflar		5-6.Sınıflar		7-8.Sınıflar	
	Dinleme/izleme	Okuma	Dinleme/izleme	Okuma	Dinleme/izleme	Okuma	Dinleme/izleme	Okuma	Dinleme/izleme	Okuma
Hikâye edici	19	10	8	14	8	14	8	14	8	14
Bilgi verici	8	4	4	14	4	14	4	14	4	14
Şiir	8	4	2	8	2	8	4	8	4	8
Toplam metin sayısı	35	18	14	36	14	36	16	36	16	36

Birinci sınıfta haftada en az iki, sonraki sınıflarda en az bir ders saatinin dinleme ve konuşmaya ayrılması önerilir. Ancak öğretmen, dinleme/izleme ve konuşma etkinliğinin niteliğine bağlı olarak bir haftada iki ders saatinin dinleme/izleme ve konuşma etkinliğine ayırabilir. Dinleme/izleme metinleri öğretmen kılavuz kitabında yer alır ve ses dosyası veya video dosyası olarak öğretmen kılavuz kitabı ekinde CD ile verilir. Öğretmen kılavuz kitabında dinleme/izleme ve okuma metinlerinin işlenişine ilişkin stratejiler verilerek kazanımların gerçekleştirilmesini sağlayacak biçimde yönlendirmeler yapılmalıdır. Dinleme/izleme metinlerinden, dinleme/izleme esnasında öğrencinin takip etmesi gerekenler veya öğrencinin bağımsız olarak dinleme izleme çalışması yapması önerilenler, öğrenci çalışma kitabında da yer almalıdır.

Birinci sınıfta ilk okuma ve yazma aşaması tamamlandıktan sonra işlenmek üzere ders kitabında Tablo 1’de belirtilen tür dağılımına uygun olarak 18 metin yer almalıdır. Diğer sınıflarda ise yıl boyunca her hafta için bir adet olmak üzere 36 metin yer almalıdır. Metinlerin sayı dağılımları hikâye edici metinler, bilgi verici metinler ve şiirler olmak üzere Tablo 2’de verilmiştir. Tablo 1’de belirlenen temalar için sınıf seviyesine göre hangi konularda metin işleneceği yazar tarafından belirlenecektir. Ayrıca Tablo 2’de belirtilen metin sayıları içinde kalmak kaydıyla hangi temada hangi metin türlerinin yer alacağı yazarın tercihine bağlıdır. Örneğin, “Bilim ve Teknoloji” temasında şiir yerine bilgi verici ve hikâye edici metin daha fazla olabilir. Başka bir temada ise şiir türündeki metinlere daha fazla yer verilebilir. Ancak ilke olarak metin türlerinin temalar arasında dengeli bir şekilde dağılımının sağlanması esastır.

Metinler işlenirken sınıf düzeylerine göre türlerin dağılımına dikkat edilecektir. 1-4. sınıflar düzeyinde hikâye edici metinler kapsamında hikâye, masal, fabl, anı türlerinden; bilgi verici metinler kapsamında kronolojik sıralamaya, tanımlamaya/betimlemeye, karşılaştırmaya, sebep-sonuca ve problem çözmeye dayalı metin yapılarından örneklere olabildiğince yer verilecektir. 5-8. sınıflar düzeyinde hikâye edici metinler kapsamında hikâye, masal, fabl, anı, destan, efsane, roman, tiyatro türlerinden; bilgi verici metinler kapsamında kronolojik sıralamaya, tanımlamaya/betimlemeye, karşılaştırmaya, sebep-sonuca ve problem çözmeye dayalı metin yapılarından ve gezi yazısı, deneme, eleştiri, söyleşi, köşe yazısı, makale, biyografi, otobiyografi, mülakat vb. türlerden örneklere olabildiğince yer verilecektir. Bütün sınıflarda düzeye uygun şiirlere yer verilecektir.

İLK OKUMA YAZMA SÜRECİ

Geleceğin öğrencilerinin yetiştirilmesinde ilk okuma yazma öğretimi, basit düzeyde okuma ve yazma becerileri ile sınırlı değildir. Düşünme, anlama, sıralama, sorgulama, sınıflama, ilişki kurma, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerin geliştirilmesinde de ilk okuma yazma öğretiminin önemli bir işlevi vardır. Bu bağlamda Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmaya dönük becerilerin kazandırıldığı bir okuma yazma öğretimi amaçlanmaktadır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda ilk okuma yazma öğretimine ayrı bir önem verilmiş ve “ses temelli cümle yöntemi” esas alınmıştır. Programda ilk okuma yazma öğretimi, Türkçe öğretiminin üç öğrenme alanı ile birlikte ele alınmış; içerik, yöntem ve uygulamaya ilişkin bilgiler verilmiştir.

“Ses temelli cümle yöntemi”ne göre ilk okuma yazma öğretimi aşağıdaki aşamalar izlenerek gerçekleştirilir:

1. İlk okuma yazmaya hazırlık
2. İlk okuma yazmaya başlama ve ilerleme
 - Sesi hissetme, tanıma ve ayırt etme
 - Harfi okuma ve yazma
 - Harflerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturma
 - Metin oluşturma
3. Bağımsız okuma ve yazma

İlk okuma yazma çalışmaları; sözlü iletişim, okuma ve yazma ile birlikte ele alınmalıdır. Bütün çalışmalar, 1. sınıf düzeyindeki kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik olarak düzenlenmelidir. Bütün yazı çalışmaları sekizinci sınıfa kadar bitişik eğik yazıyla yapılmalıdır.

Seslerin tamamı kavratıldıktan sonra ve temaya başlamadan önce en az iki hafta süreyle